

میقات عاشقان

(شرحی بر ۱۱ مسجد اسلامی)

سرشناسه	- مکرمی، اسفندیار، ۱۳۵۷
عنوان و نام پدیدآور	میقات عاشقان (شرحی بر ۱۱ مسجد اسلامی) / اسفندیار مکرمی
مشخصات نشر	بجنورد: انتشارات جهانی، ۱۳۹۱
مشخصات ظاهری	۸۸ ص.؛ مصور
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۰۰-۸-۲۴-۰
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	مسجدها
موضوع	مسجدها — تاریخ
رده بندی کنگره	BP۱۳۹۱ ۹م۷/ ۱۶۱
رده بندی دیویی	۷۵/۲۹۷
شماره کتابخانه ملی	۲۸۴۷۹۵۴

ادار کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان خراسان شمالی
دبیرخانه نظارت بر کتاب های فرهنگی و هنری استان خراسان شمالی
کانون فرهنگی و هنری چهارده معصوم (ع) شهرستان مانه و سملقان

نام کتاب: میقات عاشقان

نویسنده	اسفندیار مکرمی
نویت چاپ	اول
تیراژ	۲۰۰۰ نسخه
قیمت	۵۰۰۰۰ ریال
تاریخ چاپ	تابستان ۱۳۹۱
لبنوگرافی، چاپ و صحافی	شهر چاپ خراسان (روزنامه خراسان)
طراحی جلد و صفحه آرایی	نشریه ارمغان (حمیدرضا زاده)
ناشر	انتشارات جهانی / بجنورد

بجنورد - خیابان چمران - چمران ۲۹ (کوچه شهید صابریان) - پلاک ۳۴

صندوق پستی: ۹۴۱۳۷۹۷۶۱۳ - تلفن: ۰۹۱۵۱۸۴۱۳۴۳

فهرست مطالب

۶	پیشگفتار.....
۹	جایگاه مسجد در اسلام.....
۱۱	اقامه نماز در مسجد.....
۱۳	جایگاه سجده در بیان معصومین (ع) و نماز در مسجد.....
۱۶	مسجد الاقصی.....
۱۷	تاریخ ساخت مسجد الاقصی.....
۱۸	اماکن و جایگاه های مقدس بیت المقدس.....
۲۰	مسجد الحرام.....
۲۳	تاریخ کعبه و مسجد الحرام.....
۲۷	در بیان کیفیت مقام و حجر الاسود و ارکن سانی و دشامی.....
۳۶	مسجد النبی (ص).....
۳۸	کوشش رسول خدا (ص) جهت ساختن مسجد النبی.....
۴۲	بازسازی و گسترش مسجد النبی (ص) به دست مبارک رسول خدا (ص).....
۴۳	توسعه مسجد النبی (ص) در سال شانزدهم هجری.....
۴۵	مسجد شجره (ذوالحلیفه).....
۴۶	مسجد شجره به نامهای دیگر نیز مشهور است.....
۴۷	مسجد قبا.....
۵۰	مسجد ذوالقیلین.....
۵۲	مسجد کوفه.....
۵۲	فضیلت مسجد کوفه.....
۵۶	مسجد جمکران.....
۶۰	مسجد جاجریم.....
۶۱	مسجد جامع آشفانه.....
۶۶	مسجد جامع قلعه خان.....
۶۹	سوالاتی از مساجد اسلامی.....
۷۴	پاسخ های سوالات مساجد.....
۷۸	منابع و مأخذ.....

پیشگفتار

مسجد، از نخستین نهادهایی است که در صدر اسلام و به هنگام هجرت رسول اکرم (ص) از مکه به مدینه شکل گرفت. شکل گیری مساجد از مصادیق بارز جامعه اسلامی است. نقش آفرینی مساجد در تمامی عرصه ها و شئون جامعه اسلامی، سبب توسعه و گسترش فرهنگ و تمدن اسلامی بوده است. همچنان که مساجد در عصر نبوت پیامبر عظیم الشان اسلام و ائمه معصوم (ع) کارکردی فراتر از برگزاری مراسم عبادی داشته در اعصار بعد هم کم و بیش این رسالت را به دوش کشیده و کارکردی ویژه پیدا کرده است.

در عصر امام خمینی (قدس سره) نیز بار دیگر مساجد هویت و منزلت خود را به دست آوردند و از آغاز نهضت به عنوان سنگری شکست ناپذیر میعادگاه مومنین و خداجویان قرار گرفتند. در دوره پرفراز و نشیب انقلاب اسلامی مساجد در ابعاد فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، نظامی و اقتصادی وارد صحنه شدند و موجب تثبیت و استواری نهال انقلاب اسلامی گردیدند. امروزه نه تنها در ایران بلکه در بسیاری از ممالک اسلامی حضور فعال مساجد به چشم می خورد. با این وصف چشم دوختن به روزی که یگانه منجی عالم بشریت حضرت ولی عصر (عج) از این پایگاه ظهور خواهند کرد و تمامی جهان را پر از عدل و داد خواهند نمود بسیار زیبا و دل انگیز است. به امید آن روز خوب و دوست داشتنی.

در دنیای پیچیده امروزی، احیا، حفظ و توسعه جایگاه مسجد که می بایست در زمینه های مختلف فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و... دارای نقش باشد، نیازمند تلاشی علمی و تخصصی است. در این راستا مساجد باید تمام همت خود را به تجهیز مادی و معنوی معطوف نمایند و با به کارگیری تمامی امکانات فناوری روز

دنیا در مقابل تهدیدات دشمن همچون سنگری استوار و محکم باقی بمانند.

مسجد نیایشگاه و محل گردهمایی مسلمانان است. مسجد قدمتی به اندازه خود اسلام دارد. اولین مسجد با ورود حضرت محمد(ص) به مدینه پایه گذاری شد ۳۰ مرداد بنا به درخواست جمهوری اسلامی ایران، از سوی سازمان کنفرانس اسلامی به عنوان روز جهانی مسجد نامگذاری شده است. در قرآن، مسجد به معنای اعم، نیایشگاه خداوند به کار رفته است. مسجد الاقصی، که معبد یهودی ها یا کنیسه بوده است و در زمان نزول قرآن کاربردی غیر از آن نداشته است.

در عهد پیغمبر مسجد جایی بود که مسلمانان آن جا جمع می شدند. پیغمبر در همان جا کارهای امت را حل و فصل می کرد. قدیم ترین مساجد که فاتحان عرب در بصره، کوفه و فسطاط به پا کردند، نزدیک بود به دارالاماره؛ زیرا که مسجد تنها عبادتگاه قوم نبود؛ محلی بود برای اجتماع عام. چنان که نام آن - جامع - نیز به درستی از این امر حکایت دارد. در دوره های بعد، اهل حدیث حلقه های خود را در مسجد بر پا می کردند و صوفیه هم برای اعتکاف در مسجد خلوت می گزیدند. در مساجد حوزه هایی بود برای مقابله و تلاوت که در آن ها تجوید و قرائت قرآن نیز تعلیم می شد. چنانکه حلقه های اذکار - ذکر نام خدا - هم در مساجد تشکیل می یافت. در بعضی مساجد مجموعه های حدیث قرائت تعلیم می شد. این فواید گوناگون سبب می شد که بنای مسجد، هم راحت باشد و هم سودمند. بدین گونه در این ابنیه ی عالی که به خداوند اهدا شده بود، هنر معماری، مفهوم انتفاعی را با هدف انتفاعی در هم آمیخت. البته تنوع و اختلاف نژاد اقوامی که سرزمین آن ها به وسیله ی اسلام فتح شد، از اسباب تنوع شیوه ی معماری در بین مسلمین بود. شک نیست که اولین معماران قدیم اسلام برای آن که تصویری را که از زیبای داشته

اند تحقیق بخشند، وسیله ی دیگری نداشته اند جز آن که شیوه ی هنر قوم و کشور خود - ایران، بیزانس هند، شام و مصر - را مورد استفاده قرار دهند. این گونه عناصر و اجزا که از معماری قدیم تر اخذ می شد، رفته رفته با هدف های دین جدید تطبیق می یافت و در تحول معماری اسلامی تأثیر می بخشید.

پیامبر گرامی اسلام می فرمایند:

((در هر روز فرشته ای در قبرستان به مرده ها خطاب می کند، غبطه چه کسانی را می خورید؟ آنها در جواب می گویند: غبطه اهل مساجد را می خوریم آنها نماز می خوانند و روزه می گیرند و ما توان انجام آنها را نداریم.)) (مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۶۳)

